

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: Ondřej Zelinka

Název práce: Domácí terorismus ve Spojených státech v letech 2001–2015

Oponovala: Kristýna Divišová

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Ondřej Zelinka se ve své práci věnuje fenoménu domácího terorismu v USA v období 2001–2015. Cílem práce je „zmapovat, jakým způsobem se vyvíjel domácí terorismus ve Spojených státech od roku 2001 do roku 2015“. Autor se konkrétně zaměřuje na terorismus „muslimského a pravicového ideologického základu“, přičemž dalším cílem je zjistit, který z nich představuje pro zemi a její obyvatele větší riziko. Na základě statistických dat o teroristických útocích má pak autor za další cíl vytvořit profil „nejpravděpodobnějšího amerického domácího teroristy“ a identifikovat trendy v domácím terorismu.

V první části práce se autor věnuje definici a typologii domácího terorismu v USA. Dále popisuje ideologii pravicového terorismu a extremismu, který dále rozčleňuje na rasistická hnutí, protivládní extremisty a fundamentalistická hnutí. Následuje kapitola zaměřená na „muslimský“ domácí terorismus v USA. Další část popisuje vybrané konkrétní případy domácího terorismu ve zkoumaném období. Poslední část tvoří analýza teroristických aktů, která se zaměřuje na demografický profil útočníků, útočné prostředky, počet obětí či zraněných a trendy v domácím terorismu v daném období.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor si za cíl své práce vybral v současnosti velmi relevantní téma domácího terorismu. Nejprve se zabývá definicí terorismu a jeho typologií. Právě typologie pravicového terorismu je trochu problematická, protože v některých částech kapitoly se autor spíše zabývá krajní pravíci jako takovou, jindy ale pravicové odnože rovnou nazývá jako terorismus (např. na str. 17: „můžeme nalézt tři základní odnože pravicového terorismu“), a trochu to proto působí, že každý krajně pravicový aktivista je potenciální terorista, i když jednotlivé pravicové odnože nemusí nutně propagovat terorismus nebo násilí. Autor v práci popisuje jednotlivé odnože krajní pravice a jejich ideologické zázemí, při popisu vybraných teroristických aktů v další kapitole však bližší napojení pachatelů na tyto ideologie často chybí.

V analytické části autor pomocí databáze, která shromažďuje informace o teroristických útocích v letech 2001–2015 především porovnává pravicový terorismus na jedné straně a džihádistický terorismus na straně druhé. Autor vysvětluje, že mezi tzv. zločiny z nenávisti a teroristickými činy nejsou téměř žádné shodné činitele (str. 25), přesto však přiznává, že v databázích teroristických aktů se určité procento zločinů z nenávisti vyskytuje. Proto by bylo dobré ještě dále rozvést, co přesně odlišuje zločin z nenávisti od aktu terorismu a proč se v databázi mohou vyskytovat i případy, kde je rozlišení nejasné.

Co se týče samotné analýzy, dochází autor k řadě potenciálně zajímavých informací, které jsou však často nedostatečně nebo vůbec analyzovány – např. průměrný věk džihádistického teroristy je podle výsledku analýzy 28 let, ostatní teroristé ve zkoumaném období jsou průměrně o šest let starší, autor však neuvádí žádnou analýzu toho, jestli to má pro výzkum terorismu nějakou relevanci. Zajímavým závěrem je fakt, že pouze 20 % džihádistických teroristů je původem z oblasti Středního východu, což nemusí odpovídat stereotypní představě většiny Američanů. Na druhou stranu v závěru práce (str. 32) autor shrnuje, že typický džihádistický terorista je právě z této oblasti a opomíjí přitom, že je to jen každý pátý z nich, čímž výsledky sám zkresluje. Typický pravicový extremist je podle analýzy v drtivé většině běloch, což vzhledem k ideologii této odnože není překvapením. Je otázkou, jestli má vytvoření „nejpravděpodobnějšího teroristy“ vůbec nějakou relevanci, podobné výzkumy naopak mohou vést k profilaci lidí, kteří podminují typického teroristy „splňují“.

Potenciálně zajímavé je srovnání pravicového a džihádistického terorismu, neboť pravicový terorismus bývá ve srovnání s džihádistickým terorismem veřejností často podhodnocován. Autor vyzdvihuje fakt, že ze 27 smrtících útoků jich většinu měli na svědomí právě pravicoví extremisté a také počet obětí těchto útoků převyšoval oběti džihádistických teroristických útoků. Z tohoto je vyvozováno, že právě pravicový extremismus

představoval ve zkoumaném období větší hrozbu. V jiné části práce (str. 31) autor poznamenává, že zvyšující se počet džihádistických útoků (bez ohledu na to, jestli přinesly oběti) může být zkreslený, neboť mohl být dán větší pozorností ze strany bezpečnostních složek, které více případů dopředu odhalily. Z tohoto důvodu se však zdá, že stejně tak vyšší počet *smrtících* útoků ze strany pravicových teroristů oproti džihádistickým teroristům může být zkreslený, protože pravicoví teroristé mohou být v porovnání s džihádistickým terorismem podhodnocováni, a tudíž se méně často podaří jejich útok zastavit v rané fázi. Navíc z práce zcela jednoznačně nevyplývá, do jaké míry jsou ve statistikách zaznamenány právě i útoky, které byly včas zastaveny a jaký je jejich poměr. Žádné statistiky také nejsou schopny zachytit, kolik útoků bylo třeba jen neúspěšných, ale mohly potenciálně cílit na velký počet lidí, ale přesto se neobjeví v žádných statistikách, protože se o nich veřejnost nedozvěděla.

Obecně je škoda, že autor výsledky statistik blíže nezasadil do už existujících výzkumů domácího terorismu nebo výzkumu terorismu vůbec nebo se nepokusil jejich výsledky interpretovat v rámci širších souvislostí. Z výsledků např. do určité míry vyplývá, že pravicový terorismus může být stejně nebezpečný jako terorismus džihádistický – mohlo by tedy být zhodnoceno, do jaké míry je tak vnímán veřejnými činiteli (např. v projevech o terorismu) nebo jestli se dá jinak doložit, že je opravdu upřednostněn, např. co se vynaložených financí týče.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po jazykové stránce se v práci vyskytuje řada stylisticky neobratných vět, které často působí jako překlady z angličtiny, a snižují tak čtivost práce (např. na str. 10: „na počátku 20. století se pak objevilo několik bombových útoků“, na str. 17: „Pravicoví teroristé si tak vybírají své cíle a prostředky podle toho, jakou zprávu chtějí svým činem vyslat“, nebo na str. 24: „z něj rezultující ztráty na životech“. Vyskytují se i další drobné chyby, které však srozumitelnost práce výrazně nesnižují - např. v psaní velkých písmen (na str. 13: „inspirován Islámem“, na str. 20: „popírání Holocaustu“), a překlepy (např. na str. 34: „jhaist“ nebo „while male“), často chybí tečka na konci citací. Po formální stránce je práce jinak na standardní úrovni, pouze v seznamu literatury by bylo vhodné pro přehlednost rozlišit monografie a články od internetových zdrojů.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce se zabývá aktuální tématem domácího terorismu. Práci se daří na základě databáze dat o domácím terorismu ukázat, že pravicový terorismus může být potenciálně stejnou hrozbou, jako je terorismus džihádistický. Největší slabinou práce je, že tento poznatek dále neanalyzuje nebo neukazuje, proč je vlastně relevantní. Ostatní cíle jako např. identifikace trendů se zcela naplnit nepodařilo, jediný trend, který se podařilo určit je znatelný nárůst džihádistických teroristických aktů po roce 2009, který může být vysvětlen zvýšenou pozorností ze strany bezpečnostních složek. Kontext, ve kterém k tomuto došlo ale práce dále nevysvětluje. Stejně tak profil typického teroristy se sám o sobě bez naznačení jeho další aplikace nebo zasazení do současného stavu výzkumu o terorismu nezdá být příliš přínosný. Zajímavější by možná bylo obohatit profil útočníků o další aspekty, které by mohly lépe přispět k vysvětlení jejich radikalizace jako např. socioekonomické zázemí, vzdělání atd.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jak se dají výsledky analýzy zasadit do současného výzkumu (domácího) terorismu a co znamenají pro praktickou politiku (např. prevenci terorismu)?

Co přesně od sebe odlišuje zločiny z nenávisťi a akty terorismu motivované pravicovou ideologií?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře až dobře v závislosti na obhajobě.**

Datum: 4. 6. 2016

Podpis: Kristýna Divišová

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.